

Temeljni modeli obravnave prostitucije v EU

November 2009

MODEL OBRAVNAVE PROSTITUCIJE	PROSTITUCIJA, KI SE IZVAJA NA PROSTEM	PROSTITUCIJA, KI SE IZVAJA V ZAPRTIH PROSTORIH	DRŽAVE ČLANICE	ODSTOTEK DRŽAV ČLANIC, KI SODIJO V DOLOČEN MODEL
ABOLICIONISTIČNI	ni prepovedana	ni prepovedana	Češka, Poljska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Španija	24%
NOVI ABOLICIONISTIČNI	ni prepovedana	načeloma ni prepovedana, prepoved velja le za javne hiše	Belgija, Ciper, Danska, Estonija, Finska, Francija, Italija, Luxemburg	32%
PROHIBICIONISTIČNI	prepovedana	prepovedana	Irska, Litva, Malta, Švedska, Grčija	16%
REGULACIJSKI	regulirana in dovoljena, če se izvršuje v skladu s predpisi	regulirana in dovoljena, če se izvršuje v skladu s predpisi	Avstrija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Latvija, Nizozemska, Velika Britanija	28%

REGULACIJSKI MODEL

Avstrija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Latvija, Nizozemska, Velika Britanija

AVSTRIJA

Model: regulacijski

- Prostitucija na prostem in v zaprtih prostorih je dovoljena in regulirana. Prostitutke se morajo registrirati.
- 118. člen Federalnega ustavnega zakona določa, da se prostitucija uredi na ravni pokrajin in lokalnih skupnosti. Zakonodaja se po celi državi zelo razlikuje, ker se ureja na lokalni ravni.

NEMČIJA

Model: regulacijski

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem sta regulirani z nacionalno zakonodajo z leta 2002 in nista prepovedani, če delujeta v skladu s predpisi.
- Prostitutke se štejejo za delavke v pravnem smislu in so upravičene do zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja za primer brezposelnosti in ostalih socialnih ugodnosti.
- V praksi je zakonodaja prepuščena v upravljanje posameznim deželam. Nekatere izmed njih prostitucije niso pripoznale za poklic enakovreden ostalim. Posledica tega dejstva se kaže v tem, da v teh deželah prostitutke niso deležne socialno varnostnih dohodkov.
- Nekatere izmed dežel celo kaznujejo prodajanje spolnih uslug na določenih območjih.

GRČIJA

Model: regulacijski, ki je zelo blizu prohibicionističnemu in novemu abolicionističnemu modelu.

- Prostitucija, ki se dogaja na prostem, se šteje za kaznivo dejanje. Prav tako je prepovedana prostitucija v zaprtih prostorih (prodajanje spolnih uslug v javnih hišah, klubih, okenska prostitucija), ki je sankcionirana in šteje za kaznivo dejanje.
- Edini možni način opravljanja tega poklica je prostitucija v apartmajih oziroma zasebnih sobah.
- Za zakonito delovanje prostitutke potrebujejo certifikat oziroma licenco. Licenco lahko dobijo samo ženske, ki so neporočene (vključno z vdovami in ločenimi) in imajo veljavno dovoljenje za bivanje v državi. Potrebujejo tudi tako imenovano Dovoljenje za bivanje v določeni četrti (Residence in Specified Quarters).
- Apartma, stanovanje, kjer se opravlja prostitucija, ne sme biti v bližini šol, vrtcev, cerkva, športnih centrov in knjižnic. V enem stanovanju lahko delajo največ tri prostitutke, v tem primeru je najem stanovanja iz omenjenega razloga zakonit.
- Prostitutke se morajo registrirati iz zdravstvenih razlogov pri zdravstvenem oddelku lokalne oblasti, pri občinskih oblasteh in na policiji. Obvezni so tudi zdravniški pregledi, ki jim jih sicer ni potrebno opravljati proti njihovi volji,

vendar pa se šteje, da kršijo kazensko zakonodajo s področja prostitucije, če jih odklonijo.

- Prostitutke, ki so samozaposlene, morajo plačevati davke.

MADŽARSKA

Model: regulacijski od leta 2000

- Glede na nov model regulacije prostitucije obstajajo točno določena območja pri prostituciji v zaprtih prostorih in na prostem, kjer je prostitucija striktno prepovedana (**območja zaščite**).
- Pristojnost lokalnih oblasti je, da določijo lokacije, kjer se prostitucija lahko izvaja in je dovoljena (**tolerančne cone**). V teh območjih se odvija zdravniška kontrola.
- Namen zakona je bil omejiti obseg prostitucije in ženske obvarovati pred izkoriščanjem in pritiski kriminalnih združb z legalizacijo teh aktivnosti in posledično z nadzorom nad njimi.
- Prostitucija je postala bolj koncentrirana in vidna, zato se jo lažje spremlja in nadzira.
- Nadzor omogoča zaščito pred nasiljem in izkoriščanjem žensk v tem poklicu. Ko so leta 2000 določili dopustna območja (permissive cones), so vsa ostala območja zaščitili pred prostitucijo. Oblikovali so zelo strog policijski nadzor, ki sili prostitutke, da se preselijo na nova območja.
- Zdravniški nadzor je prevzelo Ministrstvo za zdravje. Prostitutka lahko opravlja svoj poklic samo, če ima opravljene zdravniške preglede, vpisane v poseben certifikat, ki mora biti veljaven ob hkratni predložiti osebne dokumenta.
- Na območjih zaščite je prepovedano ponujanje in sprejemanje spolnih uslug.

LATVIJA

Model: regulacijski

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem sta pod nadzorom nacionalnih oblasti, posebna pozornost je posvečena zdravstveni oskrbi in nadzoru.
- Aprila 2000 je kabineta ministrov sprejel nove predpise s področja omejevanja prostitucije.
- Prostitutkam je prepovedano ponujanje spolnih uslug in sprejemanje provizij oziroma plačil za spolne storitve izven dovoljenih območij, ki so določena s strani lokalnih oblasti, oziroma v stanovanjih, ki niso osebna last prostitutke, ali za katere nima sklenjene najemne pogodbe.
- Vsaka prostitutka mora redno opravljati zdravstvene mesečne preglede. Kadar se za posamezno prostitutko ugotovi, da ima določeno bolezen, ki je v seznamu taksativno navedenih bolezni izdan s strani Ministrstva za zdravje, se ji za obdobje zdravljenja prepove ukvarjanje s prostitucijo. Prepoved se ukine šele s potrdilom specialista dermatovenerologa, ki ugotovi, da je prostitutka popolnoma zdrava.
- Prostitucija je prepovedana za mladoletna dekleta in vse, ki nimajo opravljenih rednih zdravniških pregledov. Prostitutka mora imeti ves čas pri sebi zdravstveno kartico, ki jo na zahtevo stranke tudi pokaže. Kadar posamezniki ne upoštevajo omenjenih predpisov, ki izhajajo iz besedila zakona, odgovarjajo za kršitev zakona.

NIZOZEMSKA

Model: regulacijski

- Prostitucija v zaprtih prostorih in prostitucija na prostem sta od leta 2000 regulirani na nacionalni ravni in nista prepovedani, če se izvajata v skladu s predpisi.
- Prostitucija je dovoljena v javnih hišah z dovoljenjem, na »območjih tolerance« in ostalih območjih, ki ne motijo javnega reda.
- Do leta 2000 je bil nacionalni pristop zelo blizu abolicionističnemu modelu, vendar je veliko občin prevzelo model regulacije.
- Regulacija omogoča, da ostaja prostitucija znotraj določenih meja.
- Omejitve se kažejo zlasti v pogojih za odprtje javnih hiš, predvsem kar se tiče inšpekcijskih pregledov, ki zagotavljajo, da delujejo v skladu z zdravstvenimi in varnostnimi predpisi.
- Prostitucija se uradno šteje za delo, prostitutke imajo povsem enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo delavci v ostalih poklicih.
- Prostitutkam se ni potrebno registrirati, niti opravljati obveznih zdravstvenih pregledov, ker bi to lahko predstavljalo kršitev njihove zasebnosti.
- Prostitucija, ki se izvaja na prostem, je regulirana na lokalni ravni, določena so tudi območja, kjer se lahko izvaja ulična prostitucija.
- Dovoljeno je ustanavljanje obratov, kjer se prodajajo spolne usluge in nagovarjanje k nakupu le teh, če poteka v skladu z omejitvami, ki so določene na nacionalni ravni.
- Prepovedano je: siljenje oseb, da se ukvarjajo s prostitucijo, vpeljevanje mladoletnih v prostitucijo ter prisvajanje dobička od osebe, ki se neprostoovoljno ukvarja s prostitucijo ali od mladoletne osebe, pripeljati, zaposliti ali izkoristiti osebo z druge države, da se ukvarja s prostitucijo in zapleniti dobiček prostitutke.
- Za omenjena kazniva dejanja je predpisana kazen do šest let zapora.

VELIKA BRITANIJA

Model: regulacijski zelo blizu novemu abolicionizmu

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista prepovedani, če se izvajata v skladu s nacionalnimi predpisi.
- Prepovedano je delovanje javnih hiš.
- Prostitutkam se ni potrebno registrirati, niti jim ni potrebno opravljati zdravniških pregledov. V primeru utemeljenega suma, da je prostitutka okužena s spolno prenosljivo boleznijo, se od nje lahko zahteva, da opravi zdravniški pregled.
- Pri prostituciji, ki se odvija **na prostem**, so določeni posebni delovni pogoji za obratovanje in pogoji, ki se nanašajo na časovne omejitve.
- Zbiranje na ulicah in nagovarjanje strank je načeloma prepovedano.
- V praksi prostitutke sicer lahko delujejo na ulicah v »neformalnih območjih tolerance« brez strahu, da bodo preganjane s strani policije, medtem ko je delo zunaj teh območij prepovedano in predstavlja kaznivo dejanje.
- Prostitutke brez dovoljenja za bivanje so izgnane iz države.
- Prostitucija **v zaprtih prostorih** je veliko bolj omejena. Predvsem ne obstajajo neformalna območja tolerance, javne hiše so prepovedane. Kazni so predpisane za lastnike javnih hiš, ne pa za prostitutke.
- Delovanje prostitutk v stanovanjih je legalno, vendar lahko delajo samo za svoje potrebe. Če v stanovanju dela več kot ena prostitutka, postane javna hiša in delo v njej je nezakonito.

PROHIBICIONISTIČEN MODEL

Irška, Litva, Malta, Švedska

IRSKA

Model: prohibicionističen

- Prostitucija v zaprtih prostorih in prostitucija na prostem sta prepovedani. Javne hiše so prepovedane in sankcionirane v Irskem kazenskem zakoniku.
- Dovoljena je prostovoljna prostitucija, ki se opravlja v zasebnih stanovanjih in apartmajih. Če v takem stanovanju dela več kot ena prostitutka, se šteje za javno hišo, ki je prepovedana.
- Prostitutke niso registrirane, zato jim tudi ni potrebno opravljati zdravniških pregledov. Izjema je območje Dublina, kjer zdravstvena organizacija za zaščito žensk organizira preglede in ostalo oskrbo.
- Ker prostitucija ni zakonita, ne obstaja pravna regulacija, ki bi prostitutkam nalagala plačevanje davkov in ostalih prispevkov.

LITVA

Model: prohibicionističen

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem sta prepovedani, vendar ne predstavljata kaznivega dejanja, temveč le upravni prekršek.
- Zvodništvo in upravljanje javnih hiš predstavljata kaznivo dejanje po 239. členu litvanskega kazenskega zakonika).

MALTA

Model: prohibicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in prostitucija na prostem sta prepovedani. Prostitucija predstavlja hudo kaznivo dejanje.

ŠVEDSKA

Model: prohibicionističen

- Prostitucija v zaprtih prostorih in prostitucija na prostem sta prepovedani.
- Kriminalizirano je samo dejanje nakupa spolnih uslug, ne pa prostitucija kot dejavnost.
- Nov zakon je pričel veljati leta 1999 in določa zaporno kazen do šest mesecev za nakup spolnih uslug.
- Prostitucija kot dejavnost predstavlja nasilje nad ženskami, zato se kaznuje stranke, ne pa prostitutk.

NOVI ABOLICIONISTIČNI MODEL

Belgija, Ciper, Danska, Estonija, Finska, Francija, Italija, Luxembourg

BELGIJA

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija načeloma ni prepovedana, razen če se izvaja v javnih hišah.

CIPER

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija, ki se odvija na prostem, ni prepovedana, medtem ko je v zaprtih prostorih prepovedana, kadar se izvaja v javnih hišah.

DANSKA

Model: novi abolicionistični - blizu regulacijskemu

- Prostitucija na prostem je dovoljena, v zaprtih prostorih pa je dovoljena, če se ne izvaja v javnih hišah.
- Zakonito je delovanje prostitutk v apartmajih oziroma zasebnih sobah.
- Kazenski zakonik prepoveduje lastništvo javnih hiš in za omenjeno kaznivo dejanje določa kazen do 4 leta zopora.
- Model je zelo blizu **regulacijskemu**, kajti prostitutke se morajo registrirati ter plačevati davke davčnim in carinskim organom. Zdravniški pregledi niso nujni in predpisani, so pa priporočljivi.

ESTONIJA

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista prepovedani, obratovanje javnih hiš pa je.
- Kot posledica prepovedi delujejo javne hiše v okviru raznih savn in masažnih salonov.

FINSKA

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija ni prepovedana niti v zaprtih prostorih niti na prostem, razen če se izvaja v javnih hišah.
- Nacionalni zakon, ki bi urejal prostitucijo, ne obstaja, odkar je bil ukinjen Vagrant Act.
- Prostitucija kot način preživljanja ni ekvivalentna ostalim zakonitim načinom dela, ne glede na dejstvo, da je formalno sprejeta. Dohodek, ki se zasluži s prostitucijo, je sicer obdavčljiv, prav tako so izterljivi zahtevki, ki nastanejo v zvezi z opravljanjem tega poklica.
- Status prostitutk v zvezi s pokojninskimi in delovnopравниimi prispevki se razlikuje od statusa ostalih poklicev, ki so zakoniti in pravno priznani.
- Delovnega dovoljenja ali dovoljenja za bivanje na osnovi opravljanja poklica prostitutke ni mogoče pridobiti (določeno v Finskem zakonu o tujcih).

Omenjen zakon eksplicitno navaja, da je tujcu lahko vstop v državo zavrnjen, če obstoji utemeljen razlog, da prihaja z namenom prodaje spolnih uslug.

- Prostitucija ni prepovedana, lahko pa lokalne oblasti prepovejo ulično prostitucijo z lokalnimi zakoni.
- Občinski odlok Helsinkov z leta 1999 prepoveduje prostitucijo na javnih mestih.

FRANCIJA

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija na prostem ni prepovedana, v zaprtih prostorih pa le takrat, ko se opravlja v javnih hišah.
- Javne hiše so zakonsko prepovedane v Kazenskem zakoniku, člen 225.
- Kazenski zakonik sankcionira dejanja prostitutk, ne pa strank (prepovedano je aktivno in pasivno napeljevanje h kupovanju spolnih uslug, ter vse oblike zvodništva).

ITALIJA

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista prepovedani.
- Prepovedane so javne hiše in vse oblike zvodništva.
- Prostitucija javno ni priznana kot poklic, zaradi česar prostitutkam ne pripadajo nikakršne delavske in socialne pravice.

LUXEMBURG

Model: novi abolicionistični

- Prostitucija, ki se izvaja na prostem ni prepovedana. Prav tako ni prepovedana prostitucija v zaprtih prostorih, razen če se opravlja v javnih hišah.
- Upravljanje oziroma lastništvo javnih hiš ali podobnih obratov so kazniva dejanja, za katere je predpisana kazen od šestih mesecev do treh let zapora. Enaka kazen je določena za osebe, ki zavestno omogočajo, da se hotel, gostišče, nočni klub ali podobno mesto uporablja za namen prostitucije.

ABOLICIONISTIČNI MODEL

Češka, Poljska, Portugalska, Slovaška, Španija

ČEŠKA:

Model: abolicionistični

- Prostitucija, ki se dogaja v zaprtih prostorih in na prostem nista prepovedani, prav tako tudi nista regulirani in priznani kot poklic.

POLSKA

Model: abolicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista niti prepovedani niti regulirani s strani države.
- Ukvarjanje s prostitucijo ni kaznivo.
- Nezakonito je, če si tretja stranka prisvoja dobiček od prostitucije.

PORTUGALSKA

Model: abolicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista niti prepovedani, niti regulirani z nacionalnimi zakoni.
- Delo prostitutke je dovoljeno kljub temu, da ni zakonsko regulirano.
- Na Portugalskem imajo omejitve, kje prostitutke lahko delajo na ulicah, v javnih hišah, klubih, poznajo tudi okensko prostitucijo. Te omejitve niso zapisane oziroma regulirane, nastale so skozi družbene običaje.
- Na določenih območjih policija prostitutke preganja.
- Delo prostitutk v stanovanjih se ne šteje za zakonito, najem stanovanja za namen prostitucije pa je kaznivo dejanje.

SLOVAŠKA

Model: abolicionistični

- Prostitucija v zaprtih prostorih in na prostem nista prepovedani niti regulirani na nacionalni ravni.
- Od leta 1994 je prostitucija zakonita. Prepovedana so nekatera dejanja v zvezi s prostitucijo, kot je najem stanovanja z namenom izvajanja prostitucije, širjenje spolno prenosljivih boleznih in trgovina z ljudmi v povezavi s prostitucijo.

ŠPANIJA

Model: abolicionistični

- Obe vrsti prostitucije nista niti prepovedani niti regulirani na nacionalni ravni.
- Leta 1995 so bile spremembe v kazenski zakonodaji, ki se nanašajo na dekriminalizacijo nekaterih dejanj povezanih s prostitucijo. Prepovedano ostane napeljevanje oziroma spodbujanje nekoga, da se začne ukvarjati s prostitucijo, izkoriščanje prostitutk in vpeljevanje mladoletnih v prostitucijo.
- V praksi je prostitucija v zaprtih prostorih veliko bolj tolerirana kot na prostem.
- Policija večkrat pregleduje območja ulične prostitucije zaradi kršenja miru.